

TUNTOSARVI

Nro 18 1985

TUNTOSARVI

Kuulonäkövammaisten lehti
Ilmestyy 48 kertaa vuodessa, perjantaisin
Nro 18
11. vuosikerta

JULKAISIJA Näkövammaisten Keskusliitto ry.

Varat tämän lehden kustannuksiin on lahjoittanut
Lions-piiri 107 N

PÄÄTOIMITTAJA Orvokki Holopainen
TOIMITTAJA Timo Pietilä

TOIMITUKSEN OSOITE
Näkövammaisten Keskusliitto
Mäkelänkatu 50, 00510 Helsinki
puh. (90)77041/227

SISÄLLYS

Kauppalaivojen kurimus	1
Ajankohtaista	2
Suomen kaupunkeja - Lahti.....	8
Desantteja Suljennon suolla	10
Ilmoitukset	13
Taivas	16

TUNTOSARVI

31.5.1985

Kauppalaivojen kurimus

Samaan aikaan kun pääministeri Kalevi Sorsa on itse avaamassa Lontoossa Englannissa Suomen merenkulkua esittelevää laajaa näyttelyä, on suomalaisen laivaston tilanne kurjempi kuin ehkä koskaan aikaisemmin. Tai ei ehkä ole aivan vielä, mutta lukuisat asiantuntijat tuntevat olevan sitä mieltä, että paljontaan ei ole tehtävissä kurjistumisen estämiseksi.

Telakoilla meni heikosti joitakin vuosia sitten. Monet valtiot autoivat tuolloin telakoita myöntämällä suuria avustuksia, jotta telakkatyöläisillä olisi ollut työtä. Laivanvarustajat tietystikin tilasivat laivoja kun kerran niitä halvalla sai ostaa. Nyt on kuitenkin jouduttu ojasta allikkoon: laivoja on vesillä liikaa, kaikille ei riitä kuljettavaa.

Rahdeista kilpaillaan kovasti. Siitä seuraa, että rahatihinnat laskevat. Kuljettaminen kannattaa enää sille, jolla on halvimmat kustannukset. Laivojen kustannuksiin on vaikea vaikuttaa, joten ratkaiseviksi jäävät palkkakustannukset. Se kuljettaa halvimmalla, jolla on huonoimmin palkattu miehistö ja sitäkin niin vähän kuin mahdollista.

Suomen merimiesunionin, merimiesten ammattijärjestön, ainoa toivo on, että Suomen valtio maksaa laivanvarustajille heidän ja kehitysmaiden halpojen merimiesten palkkojen välisen eron. Muutoin ovat Suomen seilorit kohta harvassa.

AJANKOHTAISTA

Suomen kauppalaivasto umpiku- jassa

Suomen kauppamerenkulku on ajautumassa umpikujaan. Laivoja myydään ulkomaille sitä mukaa kuin ostajia löytyy. Lisäksi niitä siirretään varustamoille halvempien ns. mukavuuslippujen alle. Perussyynä on yhä verisemmäksi käyvä kansainvälinen kilpailu. Kun merenkulun työmarkkinajärjestöt eivät pysty sopimaan miehistökustannusten karsimisesta, ovat laivanvarustajat omien sanojensa mukaan pakotettuja siirtämään laivansa muihin maihin.

Ulkomaanliikenteen varustamoista kahdeksan teki viime vuonna konkurssin tai lopetti muuten toimintansa. Merenkulun laivatyöpaikkoja lopetettiin 600, mikä merkitsi työpaikan menetystä noin tuhannelle merimiehelle.

Tilanne on sama muuallakin ns. kehityneissä maissa. Kymmeniä laivoja makaa satamissa, sillä laivoja on yksinkertaisesti liikaa kuljetettavaan tavaramäärään nähden. Tämän seurauksena rahtien hinnat ovat painuneet pohjalukemiin.

Tämän vuoksi kun kuljetettavan tavaraerän saa se, joka pystyy tarjoamaan kuljetuksen halvimmalla, saavat mukavuuslipun alla purjehtivat laivat yhä enemmän kansainvälistä kuljetuksista ja suomalaiset laivat

saavat jäädä laituriin. Varustajat sanovat, että suomalainen merimies on liian kallis, jotta olisi mahdollisuus jättää kilpailukykyinen tarjous kuljetettavasta erästä. Mukavuuslippulaivoissa puolestaan on tavallisesti köyhistä maista palkattuja miehiä, jotka eivät pienen palkkansa lisäksi kaipaa paljon lomaakaan.

Siksi suomalaiset laivat siirtyvät nyt kiihtyvällä vauhdilla purjehtimaan mukavuuslipun alle. Suosituimpia mukavuuslippumaita ovat Bahama, Kypros, Liberia ja Panama.

Helsingin Sanomat 21.5.

Hallitus sopuun hammashuollosta ja eläkkeistä

Hallituksen tekemän sopimuksen mukaan työntekijä voi päästä 55-vuotiaana ns. yksilölliselle ammatilliselle varhaiseläkkeelle jos työ on erityisen rasittavaa tai työntekijän terveys on huono. Ns. varhennetulle vanhuuseläkkeelle puolestaan voi päästä 60-vuotiaana. Uusi joustava eläkeikäjärjestelmä tulee koskemaan yksityisen työnantajan palveluksessa olevia. Valtion palveluksessa olevat työntekijät jäävät sopimuksen ulkopuolelle. Uusien eläkkeiden tarkat perusteet tulevat selviämään vasta myöhemmin, mutta arvioiden mukaan vuoteen 1990 mennessä tulee 11.000-15.000 työntekijää jäämään eläkkeelle uusien lakien perusteella.

Sosiaalidemokraatit ja keskustapuolue ovat olleet

eri mieltä siitä pitäisikö työttömyyseläkkeen ja maatalouden sukupolvenvaihdoseläkkeen ikärajaa nostaa. Keskustapuolue vaati sukupolvenvaihdoseläkkeen ikärajan pitämistä 55 vuodessa. Näin ratkaisussa nyt myös sovittiin. Sen sijaan työttömyyseläkkeelle pääsemiseen tullaan vastaisuudessa vaatimaan 60 vuoden ikä nykyisen 55 sijaan.

Hammashuoltojärjestelmää puolestaan kehitetään siten, että alle 26-vuotiaiden sekä ehkäisevästä että korjaavasta hammashoidosta korvataan yksityishammaslääkärillä käytettäessä valtion kassasta 60 prosenttia kustannuksista. Terveyskeskuksessa tarkastus on ilmaista ja muun hoidon maksuja alennetaan 40 prosenttia.

Uudistukset rahoitetaan korottamalla työnantajan sosiaaliturvamaksua ja kansaneläkemaksua. Kun joustava eläkejärjestelmä on voimassa, se maksaa noin 450 miljoonaa markkaa vuodessa.

Helsingin Sanomat 21.5.

Ruotsin lakko päättyi

Kaksi ja puoli viikkoa kestänyt Ruotsin virkamiesten lakko päättyi sovintoon 20.5. Lakon alussa lopetti työnsä 20.000 poliisia, tullimiestä, postilaista, lennonjohtajaa ja opettajaa. Valtio vastasi viikkoa myöhemmin asettamalla työsulun, joka sulki työpaikat vielä 80.000 samaan ammattiliittoon kuulavalta virkamieheltä. Sovintoratkaisussa virkamiehet saivat 2 pro-

sentin palkankorotuksen. Virkamiesten alkuperäinen vaatimus oli 3,1 prosenttia lisää palkkaa. Lakon arvoidaan maksaneen Ruotsin valtiolle ainakin 700 miljoonaa markkaa vuorokaudessa. Mm. tavaroidevienti maasta oli lakon ajan lähes pysähdyksissä.

Helsingin Sanomat 20.5.

Suomalaiset sähköautot valmiin testauskäyttöön

Kaksi ensimmäistä Suomessa valmistettua sähköautoa on saatu valmiiksi. Autoa ovat olleet rakentamassa Neste, Imatran Voima, Kymi-Strömberg ja Saab-Valmet. Ulkonäöltään autot eivät poikkea Saab-Valmetin Uudenkaupungin tehtaalla vielä muutamaa kuukauden ajan valmistettavista Talbot Horizon-merkkisistä henkilöautoista.

Sähköautojen kehittelytyö on tähän mennessä tullut maksamaan noin 1,5 miljoonaa markkaa. Ne eivät kuitenkaan ole vielä läheskään valmiita markkinoille. Autot on rakennettu lähinnä testausta varten. Niitä testataan akkuja, sähkömoottoreita ja säätöjärjestelmiä.

Sähköautoa ovat yrittäneet monet valmistaa, mutta polttomoottorin veroista ei sähköautosta ole onnistuttu tekemään. Sen valtteina ovat saasteettomuus ja hiljaisuus. Ongelmana on sen sijaan auton voiman lähde: akku. Akut ovat raskaita ja niiden antama virt-

määrä ei riitä Talboteissakaan kuin korkeintaan 80 kilometrin ajoon. Sen jälkeen akkuja on ladattava useita tunteja ennen kuin ne ovat jälleen täynnä virtaa. Suomalaisten sähkö-Talbottien huippunopeus on sata kilometriä tunnissa.

Helsingin Sanomat 18.5.

Tapio Wirkkala on kuollut

Akateemikko Tapio Wirkkala kuoli Helsingissä sunnuntaina äkilliseen sairaskohtaukseen. Hän olisi täyttänyt 2. kesäkuuta 70 vuotta.

Wirkkala oli kansainvälisesti tunnettu ja arvostettu muotoilija, jonka alue oli laava. Hän suunnitteli niin julisteita, seteleitä, postimerkkejä, grafiikkaa, veistoksia kuin arkipäivän käyttöesineitäkin. Tunnetuin hän kuitenkin oli taidelasin suunnittelijana.

Läpimurto lasitehtaan alueelle tapahtui 1946, jolloin Wirkkala voitti litalan lasitehtaan suunnittelukilpailun. Wirkkala työskenteli paitsi suomalaisten tehtaiden myös italialaisten Paolo Veninin Muranon lasitehtaan ja länsisaksalaisen Rosenthalin kanssa. Wirkkalan viimeaikaisista töistä on merkittävin Riihimäen lasimuseon suunnittelu ja toteutus.

Wirkkala sai akateemikon arvon 1972.

Hs 21.5.

Metsätuhoja aletaan seurata pysyvien koepalstojen avulla

Metsäntutkimuslaitos perustaa pieniä koepalstoja eri puolille Suomea. Näillä palstoilla laitos aikoo tutkia jatkuvasti metsän kehitystä. Näin voidaan seurata mm. ilmansaasteiden vaikutusta metsissä. Koepalstatulevat olemaan kolmen aarin suuruisia ja niitä perustetaan kaikkiaan 3.000 eri puolille Suomea.

Ilman saasteiden vaikutusta selvitetään mm. puuston neulasten varisemista seuraamalla sekä lehtijäkälien ja naavan arvioimisella. Koelan perustaminen ei vaikuta metsänomistajan oikeuteen käyttää metsää.

Helsingin Sanomat 18.5.

Siemenperunat loppuvat kesken

Siemenperunat eivät riitä tänä keväänä kaikille halukkaille. Tavallista suurempi siemenperunan kysyntä on tyrehtyttänyt valtion siemenperunakeskuksen ja kaupan keskusliikkeiden varastot kesken parhaan myyntikauden.

Kauppa myy nyt ei oota, vaikka siemenperunakeskus toimitti siementä yli kaupan ennakkovarausten Osasyyn valtavaan kysyntään on ankaralla talvella, joka palellutti useiden viljelijöiden siemenet maakellareihin ja peruna-aumoihin. Perunat kärsivät myös kaupunkilaisten varastoissa.

kuukausina vakiokiertoajeluita, kestoiltaan 1,5 - 2 tuntia. Kierroksen aikana tutustutaan Lahden päänähtävyyksiin. Myös vesitse voi Lahdessa tehdä joko kiertoajelun tai matkustaa vaikkapa Heinolaan tai Sysmään.

Desantteja Suljennon suolla

Eero Jäntere

Talvisodan aikana oli perheemme evakossa Hurukselassa, isän ollessa kotikylässämme vartiotehtävissä muiden vanhempien miesten kanssa. Helmikuun puolivälissä 1940 olimme äitini kanssa käymässä kotona Perävarpissa. Viivymme siellä muutaman päivän.

Kotikylässä oli levotonta. Hälytyksiä ja pommituksia oli usein, varsinkin öisin, joten nukkumisesta ei tahtonut tulla mitään. Kun olimme toimitaneet asiamme, aloimme valmistautua paluumatkalle. Olimme jo ulkona lähdössä, kun tuli hälytys ja jouduimme pommisuojaan.

Kello oli neljä iltapäivällä, kun pääsimme lähtemään potkukelkoilla 25 kilometrin taipaleelle. Isä ja naapurin miehet toivottivat meille turvallista matkaa.

Päästyämme Karhulan Kolmikulmaan, tuli ilmahälytys. Ajattelimme vain jatkaa matkaa, mutta kuitenkin

tuli keskeytys. Kolme aseistautunutta vss-miestä pysäyttivät meidät ja käskivät mennä pommisuojaan. Lähes tunnin saimme odottaa ennen kuin pääsimme jatkamaan matkaa. Päästyämme Kymin kirkon kohdalle, tuli uusi hälytys, mutta me jatkoimme matkaa pysähtymättä. Pian tuli ohi-merkki. Insuliittitehtaan kohdalla ollessamme tuli jälleen ilmahälytys, mutta emme menneet suojaan vaan kiiruhdimme eteenpäin. Pikkuautoja sekä joku linja-auto valkoiseksi maalattuna tuli meitä vastaan, ja tulipa joku jalankulkijakin. Pakkasta oli kaksikymmentä viisi astetta ja potkuria sai vain työntää. Ilta oli pimeä ja meitä pelotti mutta eteenpäin oli päästävää. Kuu antoi pientä valoa pilvenraosta.

Päästyämme lentokentän tienhaaraan koimme ensimmäisen jännityksen. Aivan läheltämme kuului rissahdus ja sitten ikäänkuin suuri puu olisi kaadettu. Olin jähmettyä paikalleni. Vaikka siihen saakka olimme äitini kanssa silloin tällöin hiljaa supisten vaihtaneet jonkun sanan, kiiruhdimme nyt eteenpäin kovast potkukelkkaa työntäen puhumatta toisillemme sanaakaan.

Päästyämme Suljennon suon kohdalle pysähdyimme levähtämään. Silloin kuulimme hiljaista lentokoneen surinaa ja kaukaista pommien jylinää, tietämättä mistä se tuli. Vaihdoimme supisten muutaman sanan kunnes tapahtui sellaista, että olimme vähällä saada sydänhalvauksen. Suljennon suolta kuului liikettä ja pian maasta käsin annettiin merkkivaloja taivaalle, joihin ylhäältä vastattiin valomerkein, kunnes pian lei-

Useat perunanviljelijät joutuvatkin supistamaan viljelysaloja. Joidenkin palstanpitäjien on nyt pakko istuttaa perunan tilalle porkkanoita, nauriita ja lanttuja, sillä siemeniä ei ole saatavissa.

Oulussa siemenperunan kysyntää lisäsi kaupungin vuokrapalstoilla riehunut peruna-ankeroinen.

Helsingin Sanomat 20.5.

Lahti

Lahti mainostaa itseään monipuolisena ja vireänä kaupunkina. Se sijaitsee hyvin kauniilla paikalla kuuden järven rannalla ja Salpausselän ainutlaatuisten harjujen keskellä.

Lahdessa sijaitsee myös monia suuria yrityksiä esimerkiksi Asko-Upo Oy, Isku Oy, Luhta Oy, Mallasjuoma Oy jne.

Lahti sai kaupunkioikeudet vuonna 1905. Tänäpä on Lahdessa asukkaita noin 100.000 ja se on Suomen kuudenneksi suurin kaupunki.

Lahti on ehkä tunnetuin urheilukaupunkina. Kaupunki on sijoittanut satoja miljoonia markkoja urheilukeskuksen rakentamiseen. Tällä alueella sijaitsevat mm. kolme hyppymäkeä: 90 m, 70 m ja 50 m, 140 metrin sisäjuoksurata, jäähalli ja Lahden suurhalli. Suurhalli valmistui keväällä 1981 ja on Länsi-Euroopan suurin ja monipuolisin monitoimihalli. Hallissa on 7.000 neliömetrin rullattava keinonurmimatto, jonka alla on hienojakoinen asfaltti. Näin halli soveltuu urheilun lisäksi myös näyttely- ja kokouskäyttöön.

Suuri on myös Mukkulan matkailukeskus. Siellä sijaitsevat mm. kartanoravintola ja kesähotelli, uimaranta, venevuokraamo jne.

Ristin kirkko on akateemikko Alvar Aallon suunnittelema. Se valmistui 1978. Julkisivun materiaali on poltettua tiiltä, tornin korkeus yli 40 metriä. Kirkkosalissa on tilaa 1150 hengelle. Kirkko on avoinna joka päivä ja siellä järjestetään myös konsertteja ympäri vuoden.

Lahden museoista mainittakoon Lahden taidemuseo, jossa on edustava kokoelma uudempaa suomalaista taidetta ja taidemuseon yhteydessä toimiva julistemuseo, johon on koottu julisteita ympäri maailmaa.

Radiomäellä puolestaan on Yleisradion museo. Siellä on esillä yli 1.000 kappaletta erilaisia radioteknisiä laitteita, kuten esimerkiksi radiovastaanottimia kidekoneista kaappiradioihin ja radiostudiolaitteita mikrofoneista magnetofoneihin.

Lahden kaupungin matkailutoimisto järjestää kesä-

mahti valtaisa valo, joka hetkessä valaisi koko tie-noon. Se oli merkki siitä, että alettaisiin laskea desantteja. Peloissamme riensimme kohti Hurukselaa, jossa meitä huolestuneina odotettiin.

Ennen kuin pääsimme perille levähdimme hetken. Vasta silloin rohkeni äitini sanoa minulle: »Nyt laskettiin desantteja Suljennon suolle.» Siinä vielä seistesämme tuli ilmahälytys ja samalla jo pommit tippuivat. Inkerosiin ja ilmatorjuntatykit tervehtivät koneita tulituksella. Kuului kova jyske. Pian pääsimme talon pihaan. Eevertti isäntä tuli meitä portaille vastaan. Olimme niin väsyneitä, ettemme jaksaneet paljon syödäkään. Kun olimme kertoneet kaiken, mitä olimme matkalla kokeneet, kävimme pian nukkumaan joskaan emme saaneet unta.

Toisten jo nukkuessa kuulimme äitini kanssa isännän ikkunaan koputettavan ja samalla kuului ulkoa huuto, josta emme saaneet selvää. Pian isäntä lähti ulos ja viipyi tavallista kauemmin. Aamulla kahvipöydässä isäntä kertoi meille, mitä yöllä oli tapahtunut. Hän oli kuullut koputuksen ikkunaanansa ja äänen huu-
tavan: »Miehiä tarvitaan, miehiä tarvitaan!» Silloin hän oli pukeunut päälleen, ottanut kivaärinsä ja lähtenyt ulos. Mutta kun hän ei nähnyt ketään, hän oli lähtenyt vartiopaikalle ottamaan selvää, oliko joku vartija hakenut häntä.

Kun vartiopäällikkö sai kuulla illan tapahtumista, hälyytti hän kaikki vapaana olevat vartijat ja niin alkoi yöllinen desanttien etsintä mutta tuloksetta. Tähän etsintäpartioon oli isäntäkin joutunut.

Isännän kertoessa tuli vartiopäällikkö hakemaan häntä uuteen etsintäpartioon.

Aamupäivällä olimme äitini kanssa saunalla pyykillä, kun yhtäkkiä kuului naapuritalosta valtava räjähdys, joka vei talon eteisen. Epäilyt kohdistuivat desantteihin. Kun tuloksettomat etsinnät sinä päivänä lopetettiin, tuli vartiopäällikkö tiedustelemaan meiltä, mitä olimme nähneet ja kuulleet edellisenä iltana. Vasta seuraavana päivänä etsinnät johtivat tulokseen. Metsästä löydettiin neljä desanttia apureineen, jotka kaikki vangittiin. Tässä on lyhyt katsaus jännittävään tapahtumaan neljänkymmenenviiden vuoden takaa.

Ilmoitukset

Vihreiden eduskuntaryhmä on saanut tekstipuhelimen. Sen numero on 90/4323273.

PERHEKURSSI pidetään tänä vuonna hotellissa Ruissalossa, Turussa 4.-9.8.1985. Kurssilla on mahdollisuus ryhmä- ja henkilökohtaisiin keskusteluihin

perheeseen liittyvistä asioista. Ohjelmassa on myös mm. retki Turkuun ja laivamatka Naantaliin. Vapaa-ajan ohjelman voimme yhdessä suunnitella. Lapsilla on oma ohjelma. Kurssilla on ilmainen täysihoito. Matkat korvataan halvimmalla matkustustavan mukaan yleisillä kulkuneuvoilla. Psykologi Kati Mansikka-Aho lasten keskukselta ja aluesihteerit Pirjo Rissanen ja Terhi Pikkujämsä ovat kurssilla mukana.

Hotelli Ruissalo sijaitsee n. 10 km Turun keskustasta vehmaalla Ruissalon puistoalueella. Hotelli sijaitsee aivan meren rannalla, joten käytettävissä on uimaranta, hotellissa myös uima-allas. Tilauksesta omalla kustannuksella on mahdollisuus myös hierontaan ja kuntohoitoon sillä hotelli toimii myös kylpylänä.

Ilmoittautumiset 8.6.1985 mennessä keskustuomistoon Dagi Ahvenaiselle puh. 90/7704353, tekstipuhelin 7704355 tai omalle aluesihteerille.

Tervetuloa isot ja pienet perheenjäsenet.

Terhi Pikkujämsä

TALOUS/KODINHOITOKURSSI 25.-29.6.1985 Kuulonäkövammaisten lasten kuntoutuskeskus, Kukkumäentie 27, 40600 Jyväskylä.

Kurssin teema: »Tehdään yhdessä». Opetusohjelmassa ruuanlaittoa, kodinhoitoa, perhekasvatusta ym. Kurssi on osallistujille maksuton, matkat korvataan halvinta matkustustapaa käyttäen jälkikäteen. Ilmoit-

tautumiset 10.6.1985 mennessä Suomen Kuurosokeat ry:n toimistoon, os. Mäkelänkatu 50, 00510 Helsinki tai puhelimitse 90/7704353/Dagi Ahvenainen. Tekstipuhelin 90/7704355. Voit ilmoittautua myös omalle aluesihteerillesi.

KIRJEENVAIHTOA

Olen 38-vuotias kuulovammainen mies. Osaan puhua ja kirjoittaa. Toivon saavani 15-20-vuotiaan näkövammaisen pojan toveriksi, joka osaa viittomakieltä hyvin. Olen poikamies, työssäkäyvä ja asun Helsingissä.

Olen erittäin lämminhenkinen, rehellinen, luotettava ja auttavainen mies. Ystävälliset vastaukset nimimerkillä: Kuulovammainen. Osoitteella Tuntosarvi, toimitus, Mäkelänkatu 50, 00510 Helsinki.

ALUESIHTEERI RISTO MANNINEN, KUOPIO

Toimistopäivät kesäkuussa ovat 10.6. ja 24.6. Kuopiossa sekä Joensuussa 14.6.

Toimiston uusi osoite on 5.8.85 lähtien Kuninkaankatu 23 A, (toinen kerros) 70100 Kuopio.

Taivas

Nyt katselen taivaan kantta,
näen tummana hohtavan sen.
On rajalla kaukana rannan
tuo pilvi kaipauksen.

Se tulee luokseni nyt,
varmaan
tuoden sateen tuon
kaivatun.
Se kastelee puut, pensaat,
maan vihervöittäen.

On aamulla kauneutta
jälleen,
mi silmälle iloa tuo.
Nuo kukkaset luonnon
kauniit,
ne herkäksi mielen luo.

Tuo aurinko kaiken saa
aikaan.
Nyt lämmöllä loistamaan
ja taivaankansi jälleen
niin korkealla sininen on.

Hyvää kesän tuloa Teille kaikille lukijoillemme.
Kerttu Ylimattila